

A. LEVENT TÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 19.07.2012

A. Levent TÜZEL
İstanbul Bağımsız Milletvekili

Son dönemde yazılı ve görsel basında çıkan "su yerine zehir akıyor" konulu haberlerde Ergene, Samanlı, Dalaman ve Çine çaylarının alarm verdiği ve sudaki kirliliğin çevreyi ve halk sağlığını tehdit edecek boyutlara geldiği belirtilmektedir. Bu itibarla;

1- Bursa'nın tam ortasından akan ve eskiden balık tutulan Samanlı deresine şimdi halk yaklaşımdan korkar durumda. Yıldırım Belediyesi uzun süren bir ıslah çalışması yapmasına rağmen, yeterli denetim yapılmadığından başa geri dönüldü. Kanalizasyona akması gereken zehirli sanayi atıkları direkt dereye verilmekte, dereye katı atık ve inşaat molozları da atılmaktadır.

- a) Samanlı halkını bezdirmiş durumda olan dereden gelen pis kokunun giderilmesi ve halk sağlığını tehdit eden derenin ıslah edilmesi için Bakanlığınızca ne tür önlemler alınmıştır?
- b) Dere suyu ile yapılan tarım ürünlerinin ülkemiz insanlarının yanı sıra, ihraç edildiği Rusya, İran ve AB ülkelerindeki tüketicilerin de sağlığını tehdit etmektedir. Bu durum beslenme ve gıda güvenliğinin ihlali ve suç teşkil etmez mi? Bunun sorumluları kimlerdir ve cezaları nedir?

2- Aydın Ovası'na önemli su kaynağı olan Çine Çayındaki kimyasal ve zehirli atıklara dayanamayan binlerce balık telef olmuş durumdadır.

- a) Bu kirliliğin hangi boyutlarda olduğu yönünde Bakanlığınızca bir tespitte bulunulmuş mudur?
- b) Bu kirlilik, Aydın'da yaş sebze ve meyvenin yanı sıra, incir, zeytin, kuru üzüm gibi ihraç edilen tarım ürünlerinin gıda güvenliğini tehlikeye sokacak boyutlarda mıdır?

3- Burdur'un Teke yöresinin batısında, Yeşilgöl Dağı'ndan doğan Dalaman Çayı'nın üst kısımlarında rafting yapılırken Acıpayam Ovası'na ulaşan alt kesimlerinde ise kanalizasyon atıkları ve çöplerden dolayı adeta zehir akmaktadır. Kıyısında tarımla hayatını sürdüren halk, bir zamanlar içme suyu olarak kullandıkları çayın, fabrika ve kanalizasyon atıkları yüzünden siyah akmaya başlaya başladığını ve yanına kokudan yaklaşılamadıklarını söylemektedir.

- a) Dalaman Belediyesinin, bütçesinin yetersizliği nedeniyle arıtma tesisi kuramadıklarını ve Bir tek arıtma tesisi bulunan Köke köyünde ise elektrik gücü yetmediği için sistemi çalıştıramadıklarını biliyor musunuz?
- b) Çayın doğduğu yerden döküldüğü yere kadar 229 kilometre boyunca 200 bine yakın nüfusun yaşadığı, turistik bir kentin çevresinde, nehirlerinde kimyasal ve kanalizasyondan kaynaklı kirlilik yaşanmasında Bakanlığınızın sorumluluğu olduğunu düşünüyor musunuz?
- c) Yöre köylülerinin "tarlada çalışırken eğilip su içerdik, sarıbalıklar tutardık." dediği günlere ne zaman kavuşacaklar?

4- Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinden geçen, 194 kilometre olan Ergene Nehri'nde sanayi atıklarından kaynaklanan büyük bir çevre tahribatı yaşanmaktadır. Nehirdeki bu kirlenme canlı yaşamına büyük zararlar vermektedir. Çerkezköy ve Çorlu'da bulunan 2037 fabrikanın bıraktığı kimyasal atıklar nedeniyle zehir yuvasına dönen Ergene nehrinin suyunu içen veya temas eden hayvanlar telef olmaktadır. Simsiyah akan ve etrafına ağır kokular yayan dere yüzünden çevre sakinleri, evlerinin penceresini bile açamıyor. 70 bin kişinin yaşadığı Sağlık Mahallesi'nden geçen Çorlu Dere'sinin kenarında çocuklar oyun oynamayı sürdürmektedir.

Trakya Üniversitesi (TÜ) Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kaya tarafından, Edirne'de kimyasal su kirliliğinin Ergene havzasında yaşayan kara kurbağaları üzerine etkileri konusunda yapılan araştırmada, Ergene Nehri'nde kirli bölgeden alınan kurbağaların biyokimyasal değişikliğe uğradığının tespit edildiği açıklanmıştır. Trakya Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Faruk Yorulmaz ise, Ergene'ye yakın olan ve 10 yıldan fazla Çorlu'da oturanlar arasında kanser vakalarının yüksek olduğunu gözlemlendiğini belirterek, bölgede daha fazla ve geniş bir araştırmanın yapılması gerektiğini dile getirmiştir.

a) Bir zamanlar Trakya'ya bereket saçan Ergene'nin, artık zehir akması yüzünden kanser vakalarında ciddi artış ortaya çıktığı iddialarını ve Üniversitenin araştırma sonuçlarını dikkate alarak Bakanlığınızca ne tür girişimlerde bulunulmuştur? Sağlık Bakanlığınızdan bir saha araştırması yapılması istenilmiş midir? Üniversitenin ilgili bölümleriyle birlikte ortak bir saha araştırması yapılması düşünülmekte midir?

b) Türkiye'nin ayçiçeği ve pirinç ambarı olan Trakya'nın açık kanalizasyonu haline gelen Ergene'deki kirliliğin bölgeyi her açıdan olumsuz etkilediği gibi, Saros'u da etkilediğini biliyor musunuz?

c) Ergene nehrinin ıslahı için 2004 yılında hazırlanan eylem planı neden uygulanmamış, derenin göz göre yok olmasına, halkın sağlığıyla oynanmasına göz yumulmuştur?

d) Ergene'nin su kaynaklarını tehdit eden Istrancalar'da faaliyet gösteren taş ocakları işletmelerinin kaldırılması Bakanlığınızın gündeminde var mıdır?

5- Yurttaşlarımıza, bu nehirlerin etrafında üretilen tarım ve su ürünlerinin gönül rahatlığıyla tüketilmesini öneriyor musunuz?

6- Kimyasal kirliliğin yoğunlaştığı, Ergene, Samanlı, Dalaman, Çine Çayların ıslahının Belediyelere bırakılması doğru mudur? Belediyelerin teknik altyapısı, deneyimli personel ve bütçe imkanları bu nehirleri ıslah etmeye yeterli midir? Belediyelerin arıtma tesisi projeleri var mıdır ve bunun için ilave bütçe verilmiş midir?

7- Bakanlığınızca bu güne kadar, adı geçen nehirlerle katı atık ya da kimyasal sanayi atıkları bırakan fabrika ve işletmelerin kaçında, hangi tarihlerde ve kaç kez denetim yapılmıştır? Sonuçları nedir? Ne tür yaptırımlar uygulanmıştır?

8- Nehirlere kimyasal atıklar bırakan, çevreyi kirleten ve halk sağlığını ihlal eden işletmelere yönelik caydırıcı cezai müeyyide olarak hürriyetin kısıtlanması, fabrika veya işletmenin kapatılması yönünde bir yasal düzenleme düşünüyor musunuz?